

การปฏิรูปประเทศไทยสู่ Smart Nation

พรชัย สินเจริญโกไคย

นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ชำนาญการ

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

Smart Nation อาจเป็นคำที่คุ้นหูแล้ว ยังคงสับสนว่าเป็นอย่างไร อยากรู้ถึงเรียกว่า Smart Nation ซึ่งในความเป็นจริงน่าจะหมายถึงการนำพาประเทศให้มีความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และเมื่อกล่าวถึงคำว่า Smart Nation ในกลุ่มประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทุกคนต้องนึกถึง “สาธารณรัฐสิงคโปร์” ในอดีตสิงคโปร์อยู่ภายใต้อาณานิคมอังกฤษและได้รับเอกราชจากสหราชอาณาจักรในปี ค.ศ. 1963 ในระยะ 50 กว่าปีสิงคโปร์จากประเทศที่เคยเป็นอาณานิคมต่างชาติมีการพัฒนาที่รวดเร็ว จนได้รับการรับรองเป็นหนึ่งในสี่เสือแห่งเอเชีย มีค่า GDP ที่สูง อะไรคือเหตุผลที่ทำให้สิงคโปร์มีการพัฒนาแบบก้าวกระโดด ปัจจัยหลัก ๆ คือ สิงคโปร์ใช้ข้อได้เปรียบในการเป็นประเทศที่เล็กโดยมีพื้นที่น้อยกว่าประเทศไทยประมาณ 714 เท่า ทำให้สามารถบริหารจัดการได้อย่างทั่วถึง รวมทั้งรัฐบาลมีการส่งเสริมผลักดัน และกระตุ้นนโยบายอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ในด้านทรัพยากร

ธรรมชาติจะมีไม่มากแต่รัฐบาลได้วางแผนยุทธศาสตร์เพื่อเพิ่มปริมาณทรัพยากรทางธรรมชาติให้มากขึ้น มีการเพิ่มพื้นที่อยู่อาศัย มีการจัดระบบชุมชนที่อยู่อาศัยให้บริการด้านต่าง ๆ ที่ครอบคลุมทุกชุมชน รวมถึงการนำทรัพยากรน้ำหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ จะเห็นได้ว่าการนำปริมาณน้ำทิ้งกลับมาบำบัดและหมุนเวียนใช้ใหม่ถึงร้อยละ 70 ของปริมาณน้ำทิ้งทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าสิงคโปร์ได้มีความตระหนักในเรื่องของการบริหารทรัพยากร ธรรมชาติควบคู่กับการพัฒนาประเทศ

สิงคโปร์ได้วางแนวทางในการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการพัฒนาประเทศ เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสามารถเข้าถึงบริการภาครัฐได้อย่างทั่วถึง โดยการใช้ระบบ Internet of Things (IoT) ซึ่งได้ดำเนินการติดตั้ง sensor ของระบบต่าง ๆ เพื่อเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลรวมถึงจัดทำฐานข้อมูลในรูปแบบ Big data ทำให้สามารถดำเนินการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ และออก

นโยบายตอบสนองได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ประโยชน์จากการนำเทคโนโลยีมาใช้ทำให้บุคลากรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีเวลามากขึ้นเพื่อใช้ในการพัฒนาระบบงานให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้การที่สิงคโปร์สามารถพัฒนาได้อย่างรวดเร็วและก้าวเข้าสู่การเป็น Smart Nation ปัจจัยสำคัญคือการให้ความสำคัญในการพัฒนาคน ในการที่จะพัฒนาประเทศ ประชาชนในประเทศถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ซึ่งสิงคโปร์ได้เล็งเห็นจุดนี้จึงออกนโยบายหลาย ๆ ด้านเพื่อปรับพฤติกรรมของประชาชนในประเทศให้มีความพร้อมตอบสนองในการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น จะเห็นได้ว่าสิงคโปร์มีการวางแผนทางการพัฒนาประเทศจากประชาชนและวางโครงสร้างพื้นฐานและผังเมืองให้เหมาะสมและรองรับต่อการพัฒนาตั้งแต่เริ่มแรกจึงทำให้สิงคโปร์สามารถพัฒนาประเทศจนติดลำดับต้น ๆ ต้นของเอเชีย

เมื่อหันกลับมามองประเทศไทย ประเทศไทยมีความแตกต่างจากสิงคโปร์หลายด้านไม่ว่าจะเป็นลักษณะทางภูมิศาสตร์ ปริมาณประชากร ความหลากหลายทางวัฒนธรรม พื้นที่ และทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์แล้วประเทศไทยนับว่ามีความพร้อมและมีความได้เปรียบต่อการปฏิรูปเพื่อพัฒนาประเทศค่อนข้างมาก เนื่องจากประเทศไทยเป็นแหล่งเพาะปลูกพืช

เศรษฐกิจที่สำคัญหลายชนิดจนถือได้ว่าประเทศไทยเป็นครัวของโลก ดังนั้นการพัฒนาประเทศไทยจึงควรต้องมองถึงความแตกต่างของประชากรและความแตกต่างของทรัพยากรทางธรรมชาติในแต่ละพื้นที่ ซึ่งการวางนโยบายในการพัฒนาในแต่ละพื้นที่นั้นอาจต้องมีแนวทางที่แตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความเหมาะสมต่อวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้น ๆ ประเทศไทยในปัจจุบันได้มีแนวทางในการพัฒนาเข้าสู่ยุค 4.0 อยู่แล้ว ซึ่งถือว่าเป็นแนวโน้มที่ดีต่อการพัฒนาเนื่องจากเป็นการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับบทบาทของงานที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน เพื่อพัฒนาให้ได้นวัตกรรมใหม่ ๆ แต่ยังคงมีจุดที่ต้องเร่งพัฒนาคือระบบการสื่อสารให้มีความครอบคลุมและทั่วถึงเพื่อรองรับการปฏิรูปนำไอทีมาใช้เพื่อเพิ่มผลผลิต และเพิ่มผลงานให้มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากสถานการณ์ในปัจจุบันแม้กระทั่งในตัวจังหวัดเอง ระบบสัญญาณการสื่อสารยังคงไม่มีความครอบคลุมและไม่มีความเสถียรซึ่งจะเป็นอุปสรรคในการนำระบบไอทีเข้ามาใช้ รวมถึงต้องพัฒนาด้านวิจัยนวัตกรรมและการบริการต่าง ๆ เพื่อให้แข่งขันกับชาติต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากการพัฒนาาระบบสื่อสารและวิจัยแล้วสิ่งสำคัญคือต้องสร้างความรู้ให้ประชาชนทุกระดับทุกกลุ่มวัยให้มีความรู้

ความเข้าใจทางด้านไอทีมากขึ้น ทำให้ประชาชนสามารถใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และควรมีการจัดทำฐานข้อมูล Big data ด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการสาธารณสุข เพื่อช่วยในการวิเคราะห์วางแผนนโยบายและยุทธศาสตร์ให้ตอบสนองต่อสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น ทำนายการเกิดโรคระบาดประจำถิ่นและดูแลแนวโน้มการเกิดภาวะโรคอาหารเป็นพิษ เป็นต้น

การก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยเป็นอนาคตที่ทั้งประเทศไทยและสิงคโปร์ต้องประสบในระยะเวลายันใกล้ การวางยุทธศาสตร์เพื่อรองรับการเข้าสู่สังคมสูงวัยเป็นเรื่องที่สำคัญซึ่งสิงคโปร์ได้มีการจัดวางระบบการดูแลสุขภาพเพื่อรองรับสังคมสูงวัยได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง ดังนั้นประเทศไทยซึ่งมีความได้เปรียบทางด้านบุคลากรทางการแพทย์และทรัพยากรจึงควรเร่งทำความเข้าใจกับประชาชนในด้านของการดูแลสุขภาพให้มากขึ้น ในระบบการสาธารณสุขไทยนับว่ามีความก้าวหน้าเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านถือว่ามีคุณภาพการให้บริการที่ดี แต่รัฐบาลยังมีนโยบายสนับสนุนทางด้านบริการสาธารณสุขที่ไม่ครอบคลุมถึงแม้จะมีนโยบายช่วยด้านการรักษาพยาบาลแต่ปัญหาของประเทศไทยเนื่องจากมีลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่

หลากหลายจึงทำให้การเข้าถึงบริการสาธารณสุขในบางพื้นที่ที่มีความยากลำบากต้องมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางที่สูงรวมถึงระบบการขนส่งไทยยังไม่รองรับการเดินทางของผู้ทุพพลภาพ ทำให้ประชาชนบางกลุ่มไม่สามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพได้ นอกจากนี้ยังพบปัญหาความเหลื่อมล้ำในการบริการสาธารณสุขระหว่างคนรวยและคนจน จึงควรมีนโยบายพัฒนาระบบการสาธารณสุขระดับปฐมภูมิให้มีคุณภาพและเป็นที่น่าเชื่อถือมากขึ้น ซึ่งนอกจากจะช่วยให้ประชาชนทุกระดับสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพแล้วยังสามารถช่วยลดความแออัดของโรงพยาบาลใหญ่ได้อีกด้วย รวมถึงควรมีการสนับสนุนการใช้สมุนไพรหรือผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อดูแลสุขภาพให้มากขึ้นและมีนโยบายจูงใจให้ประชาชนออกกำลังกายและตรวจสุขภาพประจำปีเพื่อแก้ปัญหาสุขภาพของประชาชนตั้งแต่ระดับพื้นฐานต้องเร่งสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชนมั่นใจในการใช้สมุนไพรโดยต้องเร่งพัฒนาการวิจัยเพื่อพิสูจน์ด้านความปลอดภัยให้ครอบคลุมและมีมาตรฐาน เนื่องจากประเทศไทยนับว่าเป็นแหล่งที่มีความหลากหลายทางทรัพยากรมากและเป็นแหล่งเพาะปลูกสมุนไพรที่ทรงคุณค่าหลากหลายชนิด และมีองค์ความรู้ในการใช้ประโยชน์จากสมุนไพร

ที่มากมาย ถ้าลองมองแนวทางการนำสมุนไพรมานำไปใช้เพื่อดูแลสุขภาพแล้วหลักในการนำไปใช้ตามภูมิปัญญาแพทย์แผนไทยไม่มีความแตกต่างจากการใช้ยาแผนปัจจุบันในการรักษาสักเท่าใดเพียงแต่แนวทางการเขียนบรรยายกลไกการออกฤทธิ์เพื่อรักษาอาจใช้คำพูดที่แตกต่างกัน ซึ่งการใช้สมุนไพรทดแทนการใช้ยาแผนปัจจุบันนั้นจะช่วยทำให้ประเทศไทยปลดล็อคเป็นอิสระทางยาไม่ต้องคอยพึ่งพายารักษาจากต่างประเทศ ลดการขาดดุลทางการค้า และสามารถเพิ่มศักยภาพการแข่งขันทางการค้าได้ด้วย การปฏิรูปประเทศไทยให้มีความก้าวหน้าอย่างมั่นคงการเลือกใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในประเทศจึงถือว่าเป็นแนวทางหนึ่งที่น่าสนใจเป็นการใช้ประโยชน์จากต้นทุนภายในเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางการค้าให้กับประเทศไทย

ดังนั้นในฐานะข้าราชการที่ได้รับโอกาสศึกษาดูงานที่สาธารณรัฐสิงคโปร์เพื่อเรียนรู้แนวทางในการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าอย่างมั่นคงแล้ว กว่า 40 ปีแล้วที่ประเทศไทยยังคงติดกับดักประเทศในกลุ่มที่มีรายได้ปานกลาง ประเทศไทยคงต้องเริ่มพัฒนาจากรากฐานซึ่งคือประชาชนภายในประเทศให้มีความรู้ความเข้าใจให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงควบคู่กับการพัฒนาความรู้ต้องปลูกฝังคุณธรรมและ

จริยธรรมให้ประชาชนด้วย ต้องพัฒนาระบบการขนส่งให้เชื่อมต่อครอบคลุมทุกพื้นที่ต้องพัฒนาภาครัฐให้มีความนโยบายการปรับใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการทำงานอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น และต้องสนับสนุนทรัพยากรทางด้านไอทีให้มีความเพียงพอต่อการปฏิรูประบบการทำงานราชการเนื่องจากในปัจจุบันทรัพยากรทางด้าน ไอทีมีความไม่เพียงพอต่อจำนวนบุคลากรเป็นผลทำให้ระบบงานบางส่วนล่าช้าและต้องนำอุปกรณ์ส่วนตัวมาใช้ในการดำเนินงานบางส่วนจึงมีความเสี่ยงต่อการรักษาความลับของทางราชการสนับสนุนการดำเนินงานและพัฒนาภาคเอกชนให้มีผลผลิตที่มีคุณภาพและมาตรฐาน รัฐบาลควรสนับสนุนให้เกิดการทำงานแบบบูรณาการกันอย่างแท้จริงในทุกภาคส่วนต้องลดทิวาระหว่างหน่วยงานลงและร่วมมือกันสร้างนวัตกรรมเพื่อมุ่งเป้าในการพัฒนาประเทศชาติ ประเทศไทยต้องเรียนรู้ความสำเร็จจากสิงคโปร์ที่มีความเจริญก้าวหน้าขึ้นมาเป็นลำดับต้น ๆ ของโลก แต่ขณะนี้ด้วยกันต้องมองย้อนถึงในความสำเร็จนั้นมีข้อบกพร่องตรงไหนที่เราต้องเรียนรู้เพื่อมาปรับประยุกต์ให้เข้ากับประเทศไทยเพื่อนำพาประเทศไทยให้ก้าวเข้าสู่การเป็น Smart Nation ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง ประชาชน

ภายในประเทศมีคุณภาพชีวิตที่ดี และช่วยให้
ประเทศมีศักยภาพในการแข่งขันทางการค้า
ในตลาดโลก